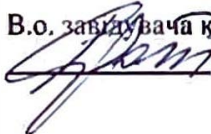

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин і дипломатичної служби

Затверджено

На засіданні кафедри міжнародних відносин і дипломатичної служби факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.)

В.о. завідувача кафедри
 доц. Романюк Р.Й.

Силабус з навчальної дисципліни

«Етнополітичні проблеми в міжнародних відносинах»,

що викладається в межах ОПП «Зовнішня політика та національна безпека»

другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів зі

спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації, регіональні студії

Львів 2024

Назва дисципліни	Етнополітичні проблеми у міжнародних відносинах
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Січових Стрільців, 19, ауд. 206
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет міжнародних відносин, кафедра міжнародних відносин і дипломатичної служби
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	29 Міжнародні відносини 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації, регіональні студії
Викладач	Кузик Петро Степанович, кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і дипломатичної служби
Контактна інформація викладача (-ів)	petro.kuzyk@lnu.edu.ua тел. (032)-239- 41-32 (кафедра міжнародних відносин і дипломатичної служби)
Консультації по курсу відбуваються	у день проведення лекцій/практичних занять
Сторінка дисципліни	https://intrel.lnu.edu.ua/academics/master/zovnishnia-polityka-i-natsionalna-bezpeka
Інформація про дисципліну	Навчальна дисципліна «Етнополітичні проблеми у міжнародних відносинах» є дисципліною спеціалізації зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації, регіональні студії» для освітньої програми «Зовнішня політика і національна безпека», яка викладається у першому семестрі обсягом 4 кредитів ECTS.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна покликана надати здобувачам вищої освіти магістерського рівня поглиблені знання про етнополітичні проблеми у сучасному світі. Курс заснований на ґрунтовній теоретичній базі та новітніх підходах до вивчення націоналізму, етнічних конфліктів, проблем національних меншин тощо у контексті їхнього впливу на міжнародні відносини в умовах глобалізації та зростаючих загроз міжнародній безпеці. Курс охоплює як теоретичні, так і практичні питання (насамперед кейси) у сфері етнополітичних проблем міжнародних відносин на глобальному та регіональному рівнях. Структура курсу складається з двох модулів (блоків), які докладно розглядають категорійно-понятійний апарат студій та актуальні проблеми етнополітичних процесів у світі у їхньому зв'язку з міжнародними відносинами, а також безпосередньо окремих кейсів – переважно внутрішніх етнополітичних конфліктів із значною міжнародною складовою.

Мета дисципліни	<p><i>Метою</i> курсу є засвоєння студентами знань та умінь у сфері етнополітичних процесів у міжнародних відносинах, що включає оволодіння концептуальними засадами й аналітичними навиками, необхідними для розуміння, розпізнавання і потенційного реагування на складні проблеми та виклики, пов'язані з етнополітичними конфліктами, деструктивними проявами скрайнього націоналізму, етнічної чи національної дискримінації, геноциду тощо у їхньому зв'язку з міжнародною політикою та міжнародними відносинами.</p>
Базова література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вавринчук М. П. Етнополітична безпека в системі національної безпеки України на етапі сучасного державотворення.- К., 2009. - 288 с. 2. Картунов О.В. Західні теорії етнічності, нації та націоналізму: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. - К., 2007. - 192 с. 3. Коршук, Р.М. Етнополітологія: навч. посіб. - К., 2011. - 199 с. 4. Кузик П. Націоналізм і шовінізм у міжнародних відносинах.- Львів, 2003.- 216 с. 5. Кузик П. Нація у контексті сучасних наукових досліджень: спроба методологічного розв'язання проблеми // Людина і політика.- 2001.- № 5.- С. 86-95. 6. Сміт Е. Нації та націоналізм у глобальну епоху.- К., 2006.- 320 с. 7. Gelner, Ernest. Nations and Nationalism: Second Edition.- Ithaca, New York, 2008.- 152 p. 8. Gottlieb G.A. Nations without States //Foreign Affairs.- 1994.- Vol. 73(3).- P.100-112. 9. Smith A. Nationalism and modernism.- London, 2003.- 270 p. 10. Jenne E. Populism, nationalism and revisionist foreign policy //International affairs.- 2021.- Vol.97(2). https://doi.org/10.1093/ia/iaa230 11. Multiculturalism // Stanford encyclopedia of philosophy.- 2020. https://plato.stanford.edu/ENTRIES/multiculturalism/ 12. Triandafyllidou A. Nationalism in the 21st century: Neo-tribal or plural? //Nations and nationalism.- 2021.- Vol.26(4). https://doi.org/10.1111/nana.12650 13. Zagefka H. Concepts of ethnicity // The Wiley Blackwell encyclopedia of race, ethnicity, and nationalism.- 2016. https://doi.org/10.1002/9781118663202.wberen428

<p>Результати навчання</p>	<p>Після завершення курсу студент повинен:</p> <p><i>Засвоїти (знати): (Програмні результати навчання)</i></p> <p>ПРН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.</p> <p>ПРН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.</p> <p>ПРН6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.</p> <p>ПРН7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.</p> <p>ПРН16. Визначати безпекові та зовнішньополітичні пріоритети держави, організувати й реалізувати безпекову та зовнішньополітичну діяльність.</p> <p><i>вміти: (загальні та спеціальні (фахові) компетенції)</i></p> <p>ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;</p> <p>ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.</p> <p>СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.</p> <p>СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.</p> <p>СК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.</p> <p>СК7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.</p> <p>СК11. Здатність визначати та прогнозувати міжнародні політичні й соціально-економічні процеси, що здійснюють безпосередній вплив на формування зовнішньополітичних пріоритетів та політику безпеки.</p>
<p>Ключові слова</p>	<p>Етнополітичні процеси, міжнародні відносини, націоналізм, національна ідентичність, національна меншина, мультикультуралізм, державний суверенітет, національне самовизначення, етнополітичний конфлікт, геноцид, збройна інтервенція, міжнародна безпека, регіональна стабільність, зовнішня політика.</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Для вивчення курсу студенти потребують знань з теорії та історії міжнародних відносин, філософії, політології, міжнародних організацій, міжнародної та національної безпеки, аналізу зовнішньої політики, англійської мови.</p>

Формат курсу	Очний (аудиторний), заочний (дистанційно) Проведення лекцій, семінарських занять та консультацій для кращого розуміння тем
Навчальні методи та техніки, які використовуватимуться під час викладання	Лекції, презентації, комплексні контрольні завдання; електронні матеріали з відповідного курсу та інших пов'язаних курсів у системі електронного навчання MS Teams (для проведення онлайн-лекцій та онлайн-консультацій; входить до складу Microsoft 365®); Microsoft 365®; колаборативне навчання (групові проекти), проектно-орієнтоване навчання, дискусії.
Необхідне обладнання	Комп'ютер, лептоп для проведення он-лайн лекцій, відтворення презентацій та додаткової комунікації між студентами і викладачем.
Підсумковий контроль, форма	<p>Іспит виставляється за підсумками поточної успішності та результатами складання екзамену в кінці семестру.</p> <p>Контроль засвоєних знань та умінь студентів передбачає поточний контроль підготовки до занять, засвоєння теоретичних відомостей та виконання практичних завдань. Протягом семестру проводяться два модулі, поточне опитування у різних формах під час практичних занять, а також індивідуальні навчально-дослідні завдання – письмова робота (есе) та презентація.</p> <p>З метою перевірки якості підготовки, знань, умінь студента з дисципліни використовуються такі засоби оцінювання: - для поточного контролю – усне опитування, дискусія, проведення тестування, розгляд ситуацій; - для проміжного контролю – проведення контрольних робіт, що включають тестування, теоретичні питання; - для підсумкового контролю – проведення письмового екзамену.</p>
Критерії оцінювання	<p>Розподіл балів, що присвоюється студентам</p> <p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів за поточну успішність у семестрі становить 50 балів. Максимальна кількість балів за екзамен – 50.</p> <p>Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо (доповіді на семінарських заняттях, участь у дискусії): 10% семестрової оцінки, максимальна кількість балів 10. • презентація на задану тематику: 10% семестрової оцінки, максимальна кількість балів 10. • контрольні заміри: 20% семестрової оцінки; 1 модуль, максимальна кількість балів 30. • іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами. Бали за аудиторну роботу не відпрацьовуються у разі пропусків без поважної причини. Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме відповідний поточний контроль – 0 балів.</p> <p>Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи</p>

академічної групи.

Шкала оцінювання: вишу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка вишу в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік	
A	90 – 100	5	Відмінно	Зараховано
B	81-89	4	Дуже добре	
C	71-80		Добре	
D	61-70	3	Задовільно	
E	51-60		Достатньо	

Максимальна кількість балів, яка встановлюється для цих видів контролю, а також відповідність оцінок FX та F у шкалі ECTS, у балах та національній шкалі визначається Вченою радою факультету міжнародних відносин або кафедрою міжнародних відносин і дипломатичної служби.

Оцінювання:

Критерії оцінювання за курсом відповідають «Положенню про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка» (Режим доступу: https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf).

Дотримання правил академічної доброчесності полягає в:

- самостійному виконанні навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- обов'язкове посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються, а саме:

- академічного плагіату - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіату - оприлюднення (частково або повністю) власних, раніше опублікованих, наукових результатів як нових наукових результатів;
- фальсифікації - свідомої зміни чи модифікації вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Питання до іспиту

1. Теоретичні підходи до вивчення націй та націоналізму: примордіалізм.
2. Теоретичні підходи до вивчення націй та націоналізму: ('класичний') модернізм.
3. Теоретичні підходи до вивчення націй та націоналізму: конструктивізм.

4. Поняття етнічності та етносу.
5. Функції етнічності.
6. Політизація етнічності. Націогенез: схема Мірослава Гроха.
7. Етнологічна і політична моделі нації.
8. Національна меншина. Етнічна та/або національна дискримінація.
9. Поняття ідентичності. Етнічна і національна ідентичність.
10. Проблема політизації та мобілізації етнічної ідентичності.
11. Націоналізм: підходи до трактування поняття.
12. Націоналізм: основні класифікації.
13. Нація і націоналізм у сучасних міжнародних відносинах: проблеми та перспективи.
14. Конституційно-правові механізми врегулювання проблеми національних меншин.
15. Форми внутрішньо-політичного врегулювання проблеми національних меншин: національна держава; концепція «націоналізуючої держави» Р. Брубейкера.
16. Форми внутрішньо-політичного врегулювання проблеми національних меншин: мультикультуралізм.
17. Сучасна система захисту прав національних меншин: основні характеристики та недоліки.
18. Реформування міжнародного порядку з метою задоволення потреб етнонаціональних меншин: проєкт Г. Готліба.
19. Історичний розвиток ідеї національного самовизначення.
20. Національне самовизначення як відокремлення: трактування поняття, ризику та переваги застосування.
21. Сепаратизм: причини виникнення, чинники та можливі реакції з боку влади та міжнародної спільноти.
22. Етнополітичний конфлікт: визначення, особливості та фази/розвитку.
23. Етнополітичний конфлікт: причини виникнення, сценарії розвитку та можливості врегулювання.
24. Етнополітичний конфлікт: міжнародний контекст.
25. Геноцид та масові порушення прав людини: внутрішній та міжнародний аспекти.
26. Управління (менеджмент) етнополітичними конфліктами: види зовнішніх інтервенцій, особливості миротворчих місій.
27. Управління (менеджмент) етнополітичними конфліктами: головні проблеми, принципи, види заходів.
28. Глобалізований світ як нове середовище розвитку етнополітичних відносин.
29. Перспективи зникнення етнонаціональних ідентичностей та націоналізму.
30. Проблема посилення етнорелігійних ідентичностей у сучасному світі.
31. Сучасні етнополітичні конфлікти: Ольстерський конфлікт.
32. Сучасні етнополітичні конфлікти: Бірмансько-рохінджський конфлікт у М'янмі.
33. Сучасні етнополітичні конфлікти: Єменський конфлікт.
34. Сучасні етнополітичні конфлікти: Карабаський конфлікт.
35. Сучасні етнополітичні конфлікти: Курдсько-турецький конфлікт.

	<p>36. Геноцидальні практики: уйгури у КНР.</p> <p>37. Геноцидальні практики: кримські татари та українці в тимчасово окупованій АР Крим.</p> <p>38. Геноцидальні практики: українці на ТОТ після повномасштабного вторгнення РФ в Україну.</p> <p>39. Геноцидальні практики: тутсі у Руанді.</p> <p>40. Етнорелігійний аспект громадянської війни у Сирії.</p> <p>41. Каталонський сепаратизм.</p> <p>42. Албансько-сербське протистояння у незалежному Косово.</p> <p>43. Сучасні етнополітичні конфлікти: придністровський конфлікт.</p> <p>44. Сучасні етнополітичні конфлікти: Фламандсько-валонський конфлікт у Бельгії.</p> <p>45. Сучасні етнополітичні конфлікти: Дарфурський конфлікт.</p>
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано після завершення курсу через систему моніторингу якості освіти.</p>

Схема курсу

	Тема	Лекції (год)	Семінари (год)	Самостій. Робота (год)
1	Методологічні та понятійні засади вивчення етнополітичних проблем у міжнародних відносинах	2	2	11
2	Етнічні та національні процеси у сучасних міжнародних відносинах	2	2	11
3	Етнічна та національна ідентичності	2	2	11
4	Проблема націоналізму у міжнародних відносинах	2	2	11
5	Проблема національних меншин і етнополітичної регіоналізації: внутрішньодержавний та регіональний виміри	2	2	11
6	Національне самовизначення та відокремлення	2	2	11
7	Етнополітичний конфлікт: природа та управління (менеджмент). Геноцид. Сучасні етнополітичні конфлікти	2	2	11
8	Етнополітичні процеси в умовах глобалізації.	2	2	11
	Всього	16	16	88